

Bekymringsmelding møtt med taushet

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

160 fagfolk, blant dem 20 psykologer, melder bekymring om barnevernet.

Psykologforeningen vil ikke uttale seg om oppropet.

I overkant av 20 psykologer har skrevet under på et opprop om barnevernet, som i sommer fikk oppmerksomhet i Aftenposten og i andre medier. Oppropet, eller bekymringsmeldingen, er til nå støttet av 160 advokater, fastleger, barnevernspedagoger, lærere, journalister og andre.

Psykologspesialist Einar C. Salvesen og menneskerettighetsrådgiver Gro Hillestad Thune er initiativtakere til oppropet.

– En lang rekke barn blir utsatt for grov uforstand og overgrep i dagens barnevern, sa initiativtakerne til Aftenposten i sommer. De leverte bekymringsmeldingen til barneminister Solveig Horne (FrP) nylig.

– Brudd på menneskerettigheter

Det handler om manglende respekt for barns menneskerettigheter, ifølge menneskerettighetsrådgiver Hillestad Thune.

– Når myndighetene henter et barn ut fra familien, selv for svært kort tid, er dette et inngrep i barnets rett til familieliv. Ethvert slikt inngrep må være tvingende nødvendig og tilfredsstillende kravet til proporsjonalitet som er nedfelt i Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8.

– Psykologer som fungerer som rådgivere i barnevernssaker, må ha klart for seg at når barnevernet henter ut et barn på grunnlag av en dårlig fundert bekymringsmelding, slik vi ser i mange saker, vil dette høyst sannsynlig være brudd på barnets menneskerettigheter, sier Hillestad Thune.

Taust

Leder Katrin Koch i Foreningen for sakkyndige psykologer i Psykologforeningen ønsker ikke å kommentere bekymringsmeldingen. Det gjør heller ikke An-Magritt Aanonsen, leder i Barnesakkyndig kommisjon. Aanonsens begrunnelse er at hovedfokus i oppropet slik det kom fram i Aftenposten i sommer, var barnevernet, og ikke primært sakkyndighet.

– Det handler om manglende respekt for barns menneskerettigheter

President Tor Levin Hofgaard i Psykologforeningen ønsker heller ikke å kommentere bekymringsmeldingen fra gruppen av fagfolk.

Psykologspesialist Einar Salvesen reagerer på tausheten som bekymringsmeldingen blir møtt med.

– I lys av kritikken som har kommet frem fra en rekke fagpersoner gjennom lengre tid, ikke bare i denne bekymringsmeldingen, burde Psykologforeningen satt seg inn i og uttalt seg om kvaliteten på de beslutningene som gjøres i barnevernssaker. Foreningen må uttale seg om hva som kan gjøres med de mangler og feil de der vil se, sier han.

Salvesen mener at Psykologforeningen bør erkjenne at norsk barnevern er i en krise.

– Altfor mange barn utsettes for overgrep på grunn av et dysfunksjonelt barnevernssystem. Ikke minst burde foreningen interessere seg for den sakkyndige psykologen og barnesakkyndig kommisjons ansvar i denne sammenhengen, sier Salvesen videre.

Han mener Psykologforeningens president bør bidra til en diskusjon om konkrete tiltak til forbedringer i barnevernet. Den diskusjonen er psykologpresidenten med på, selv om han ikke vil kommentere fagfolkenes bekymringsmelding.

Utviklingsfremmende tilknytning

Hva mener president Tor Levin Hofgaard kan forbedre det kommunale barnevernet?

– Det relativt nye forsvarlighetskravet i barnevernloven bør medføre utvikling av nødvendige krav til kompetanse og materielle forhold ved gjennomføring av vedtak. Det må sikres at «barnets beste»-vurderinger innebærer en kunnskapsbasert vurdering av om tiltaket kan forventes å gi barnet bedre betingelser. I tillegg må innsatsen økes for å sikre at tiltak er tilpasset barnets behov, at de er effektive og kunnskapsbaserte, samt at man har metoder for fortløpende evaluering og underveilstilpasning.

Det skriver Hofgaard i en e-post til Psykologtidsskriftet. Han viser til Psykologforeningens høringsuttalelse til barnevernlovutvalget, som svaret hans er klippet ut fra.

– *For å få det kommunale barnevernet bedre, hvilke politiske beslutninger kreves?*

– Det er viktig å følge opp allerede vedtatte tiltak. Forsvarlighetsparagrafen gir barn i barnevernet viktige rettigheter, men dette er en rettslig standard som må fylles med faglig innhold om den skal få noen innvirkning for barna som får tjenester av barnevernet, skriver Hofgaard.

Han mener det er viktig å følge opp den offentlige utredningen NOU 2012:5 av Raundalenuutvalget.

– Den understreker behovet for å knytte barnets beste-vurderinger sterkere til utviklingsfremmende tilknytning, skriver Hofgaard.

Raundalenuutvalget foreslår at utviklingsfremmende tilknytning bør få forrang for det biologiske prinsipp når det gjelder vurderinger av barnets behov.

Psykologspesialist Einar Salvesen er ikke fornøyd med svaret fra Psykologforeningens president.

– Presidenten unngår de vanskelige spørsmålene og diskusjonene. Han tar ikke på alvor at beslutningsgrunnlaget for omsorgsovertakelser er mangelfulle, spekulative, ja rett og slett overgrep mot barnet i altfor mange saker.

Ifølge Salvesen gjelder dette spesielt i saker hvor foreldres omsorg er gjenstand for det han omtaler som «ukvalifisert forsøk på fin-måling».

Salvesen mener også det er kritikkverdig at lederen i Barnesakkyndig kommisjon ikke vil kommentere bekymringsmeldingen.

– Bekymringsmeldingen omtaler i høyeste grad sakkyndiges rolle, sier han.

– Sakkyndige står overfor et kompetanseproblem av dimensjoner når de tar på seg å finmåle barns omsorg i sitt biologiske hjem, ofte på et meget tynt observasjonsgrunnlag og med sviktende metodebruk. Det fører altfor ofte til tragiske resultater for de barn som rammes av den sakkyndiges feilvurderinger, sier Salvesen.

Bakgrunn

- Barnevernlovutvalget skal levere sin innstilling innen 15. august 2016.
- Målet med gjennomgangen av barnevernloven er å bedre rettsikkerheten for barna og lage et mer forståelig lovverk.
- 52 100 barn mottok tiltak fra barnevernet i 2011.
- Funn om barn i fosterhjem: 51 prosent har diagnostiserbar psykisk lidelse.
- Funn om barn i barnevernsinstitusjoner: 76 prosent har diagnostiserbar psykisk lidelse.

Kilder: Regjeringen.no og Psykologforeningens innspill i april til barnevernlovutvalgets arbeid med ny barnevernlov.